

Offentlighet och sekretess

Par aleljung par.aleljung@slv.se, beredskapshandläggare,
Avdelningen för krisberedskap och civilt försvar

Detta är svårt !

Liknelsen att äta upp en elefant: Passar ganska bra in på sekretess

- Lite om OSL
- Vårt viktigaste livsmedel
- En ”ny” hotbild
- NIS Direktivet
- CER direktivet
- Prop 2020/21:194
- Gemensam syn på sekretess !

[Start](#) / [Dokument & lagar](#) / Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)

Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)

t.o.m. SFS 2021:673

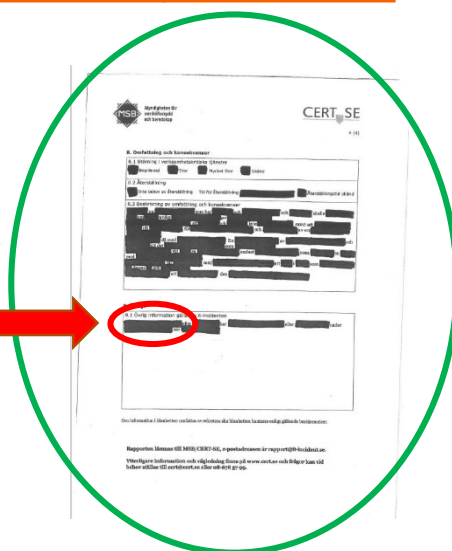
Grundläggande om sekretess

- En begränsning av rätten att ta del av allmänna **handlingar** ska anges noga i en bestämmelse i en särskild lag /.../
2 kap 2 § TF
- Sekretess innebär ett förbud att röja **uppgift**, vare sig detta sker muntligen, genom utlämnande av allmän handling eller på något annat sätt. 1 kap 1 § och 3 kap 1 § OSL
- Röjande=lämnar den egna myndigheten

HANDLING



UPPGIFT



Sekretess inom krisberedskap och totalförsvaret

15 kap 2 § OSL

- Uppgiften rör totalförsvaret
- Det kan antas att det skadar landets försvar eller på annat sätt vållar fara för rikets säkerhet om uppgiften röjs

18 kap 8 § OSL

- Uppgiften lämnar eller kan bidra till upplysning om säkerhets- eller bevakningsåtgärd och åtgärden avser t ex byggnad eller andra anläggningar, telekommunikation eller system för automatiserad behandling av information
- Det kan antas att syftet med åtgärden motverkas om uppgiften röjs

18 kap 13 § OSL

- Uppgiften hänför sig till en myndighets verksamhet som består i risk- och sårbarhetsanalyser avseende fredstida krissituationer, planering och förberedelser inför sådana situationer eller hantering av sådana situationer
- Det kan antas att det allmännas möjligheter att förebygga och hantera fredstida kriser motverkas om uppgiften röjs

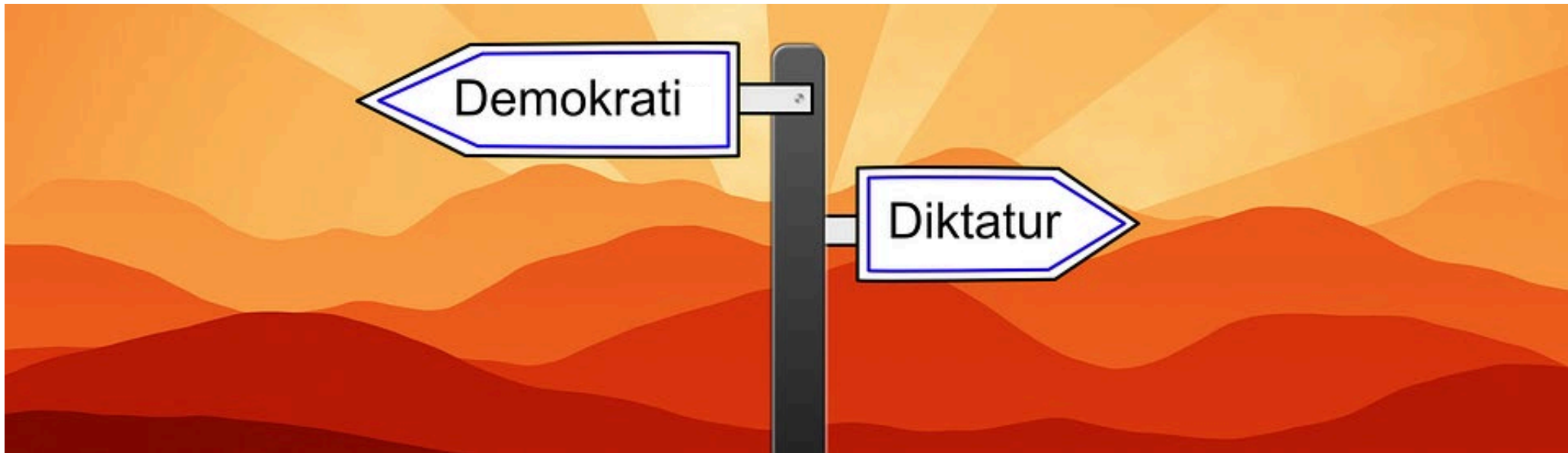
Bedömningen kan variera över tid eftersom hotbilden förändras!

Sekretess inom krisberedskap och totalförsvär

18 kap 13 § OSL

- Uppgiften hänför sig till en myndighets verksamhet som består i ~~risk- och sårbarhetsanalyser avseende fredstida krissituationer~~, planering och förberedelser inför ~~sådana~~ *fredstida krissituationer* eller hantering av sådana situationer
- Det kan antas att det allmännas möjligheter att förebygga och hantera fredstida kriser motverkas om uppgiften röjs

Insynen i myndigheternas verksamhet ska inte
inskränkas mer än nödvändigt



Kan omfattas av sekretess enl 15 kap 2 § OSL

Sekretess enligt 15 kap 2 § OSL

- Uppgifter som i detalj redogör för planeringen av el-, avlopp- och vattenförsörjningen för en kommun
- Förteckning som innehåller uppgifter om samhällsviktiga verksamheter och särskilt viktiga elabonnenter
- Uppgifter om viktiga beredskapslager
- Ledningsplatsers lokalisering
- Säkerhetslösningarna i datasystem som reglerar driften och övervakningssystemet av det nationella elnätet
- Personuppgifter för ett större antal anställda inom totalförsvarsviktig verksamhet

Kan **inte** omfattas av sekretess enl 15 kap 2 § OSL

- Uppgifter som rör totalförsvaret men som inte påverkar *rikets* säkerhet pga t ex för liten geografisk påverkan

RÅ1989 not. 72, Kammarrätten i Jönköping, mål nr: 2063-16, dom meddelad 2016-10-21, Kammarrätten i Stockholm, mål nr: 3735-10, dom meddelad 2010-07-14, Kammarrätten i Jönköping, mål nr: 2490-12, dom meddelad 2012-09-07, RÅ 1994 not. 7, RÅ 1991 not. 92, Kammarrätten i Sundsvall, mål nr: 2828-2829-20, dom meddelad 2020-11-30

Sekretess enligt 18 kap 13 § OSL

Kan omfattas av sekretess enl 18 kap 13 § OSL

- Stabers uthållighet
- Gränssättande tekniska faktorer
- Beroendeförhållanden av vissa leverantörer
- Bristande redundans
- Listor över nyckelpersoner och deras ansvarsområden vid en krissituation
- Var beredskapslager är belägna
- Scenarier som skissas upp som kan läggas till grund för planeringen inför framtida kriser
- Var reaktionstiden är lång
- Var möjligheten att upptäcka en incident är låg

Kan **inte** omfattas av sekretess enl 18 kap 13 § OSL

- Brister och oförmågor som är hänförliga till felbedömningar eller oskicklighet
- Reparabla brister som hanteringen av krisen visar måste åtgärdas och som också enkelt kan åtgärdas
- Uppgifter som snabbt blir inaktuella

Syftet är inte att myndigheterna ska kunna åberopa bestämmelsen för att "arbeta ostört"!

Sekretess enligt 18 kap 8 § OSL

Kan omfattas av sekretess enl 18 kap 8 § OSL

- Uppgifter om ritningar, beskrivningar av konstruktioner, säkerhetsinstruktioner och bevakningsåtgärder
- Funktioner för användning av lösenord, loggning och kryptering, installation av brandväggar och antivirusprogram samt administrativa rutiner för t ex utdelning av lösenord eller bevakning av loggar och larm
- Uppgifter om vilken typ och version av operativsystem som används
- Uppgifter om vilka som har behörighet i IT-system
- Uppgifter om samtliga datorer, t ex tillverkningsnummer och inköpsdatum

Kan **inte** omfattas av sekretess enl 18 kap 8 § OSL

- Uppgifter om IT-incidenter som inte avser intrång eller brister i system
- Uppgifter ur handlingar/karta med utpekade lägen för pumpenheter som inte rör säkerhets- eller bevakningsåtgärd

Prop 2003/04:93 s 81 f, Kammarrätten i Göteborg mål nr: 5032-16, dom meddelad 2017-01-31, Kammarrätten i Jönköping mål nr: 682-13, dom meddelad 2013-06-14

Vårt viktigaste livsmedel

För mat och dryck

Hygien

Till livsmedelsproduktion

Till övrig industri

Övrig samhällsviktig verksamhet (skola, vård, omsorg)

Hur viktigt är det med dricksvatten?

- Livsmedel inklusive dricksvatten är en av 7 prioriterade områden för vårt totalförsvaret: MSB, och FM 2017.
- Motståndskraft 2017 Utvecklingen av det civila försvaret 2021-2025, försvarsberedningen
- Livskraft – mätt och frisk 2020, Livsmedelsverkets, Jordbruksverkets och Statens veterinärmedicinska anstalt

”Ny hotbild”

Källor:

Försvarmakten (2016).
Säkerhetspolisen (2021).
Förvarsberedningen (2019)
Nationell säkerhetsstrategi (2017)
Säkerhetspolisen (2021)
Militära underrättelse- och
säkerhetstjänsten (2021)

Var är vi om 5 år?



Gränssättande hotbild

- Digitaliseringen inom kritisk infrastruktur
- Hälsohot i form av CBRNE (Chemical, Biological, Radiological, Nuclear and Explosive)
- Klimatförändringarna
- Fortsatt förhöjt attentatshot
- Ett utökat underrättelsehot
- Brister i verksamheters säkerhetsskydd och samordning mellan myndigheter
- Strategiska företagsuppköp av fastigheter och mark

NIS och SER

- **NIS** står för Network and Information Security, eller på **svenska** Nätverk- och informationssäkerhet
 - nätverks och informationssystemets förmåga att vid en viss tillförlitlighetsnivå motstå åtgärder som undergräver tillgängligheten, autenticiteten, riktigheten eller konfidentialiteten hos lagrade, överförda eller behandlade uppgifter eller hos de besläktade tjänster som erbjuds genom eller är tillgängliga via dessa nätverk och informationssystem,
- **CER Direktiv om resiliens inom kritiska enheter**
 - säkerställande av kritiska enheters förmåga att förebygga, motstå och hantera störningar eller avbrott i verksamheten. Detta ska gälla oavsett om störningen eller avbrottet har föranletts av t.ex. naturolyckor, terroristattacker, pandemier eller andra allvarliga händelser
 - Kan komma att påverka närliggande svenska regler inom flera områden, som säkerhetsskyddslagstiftningen, lagstiftning om krisberedskap och civilt försvar, regler för arbetet med riskbedömningar, risk- och sårbarhetsanalyser, förmågeanalyser samt rapportering av störningar och incidenter mm,

Ett starkare skydd för Sveriges säkerhet

Prop. 2020/21:194

- Säkerhetsskyddschefer ska ha en mer framträdande roll i säkerhetsskyddsarbetet.
- Verksamhetsutövare ska ingå säkerhetsskyddsavtal i fler situationer som innebär att en annan aktör kan få tillgång till den säkerhetskänsliga verksamheten.
- Verksamhetsutövare ska göra en särskild säkerhetsskyddsbedömning och pröva lämpligheten av utkontrakteringar och liknande förfaranden som kräver säkerhetsskyddsavtal, samt i vissa fall samråda med tillsynsmyndigheten. Om ett förfarande är olämpligt ur säkerhetsskyddssynpunkt ska tillsynsmyndigheten få besluta att det inte får genomföras och även ingripa i ett pågående förfarande.
- Tillsynsmyndigheterna får undersökningsbefogenheter och möjlighet att besluta vitesföreläggande och sanktionsavgift mot den som inte följer säkerhetsskyddslagstiftningens krav.

Har det blivit lättare ?

Livsmedelsverkets informationssäkerhetsprojekt

- Pågår 2021-2023 och finansieras av 2:4-medel beviljade av MSB
- Mål: Öka Sveriges förmåga att identifiera och klassificera skyddsvärd information inom dricksvattenförsörjningen så att Sveriges totalförsvar stärks
- Ta fram ett tydligt stöd om sekretessbedömningar och klassning av information inom dricksvatten för samtliga offentliga aktörer som hanterar sådan information
- Genomföra regionala seminarier under (2022?) 2023
- Projektgrupp består bl a av Svenskt Vatten och deltagare från olika VA-organisationer
- Tre inplanerade projektgruppsmöten i juni, augusti och december 2021
- Myndigheter som bjuds in är bl a länsstyrelser, Lantmäteriet, Havs- och vattenmyndigheten
- Tre myndighetsmöten är planerade varav ett i oktober 2021, det kommer ledas av FHS
- Fn är det Maria Khalili på Livsmedelsverket som leder projektet, inspel välkomnas! Maria.khalili@slv.se

Länkar

- [Hotbilden mot dricksvatten- och livsmedelsområdet \(livsmedelsverket.se\)](https://www.livsmedelsverket.se/hotbilden-mot-dricksvatten-och-livsmedelsområdet)
- NIS https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-20181174-om-informationssakerhet-for_sfs-2018-1174
- CER https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/fakta-pm-om-eu-forslag/direktiv-om-resiliens-inom-kritiska-enheter_H806FPM72
- Motståndskraft <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/departementsserien-och-promemorior/2017/12/ds-201766/>
- Livskraft <https://www.livsmedelsverket.se/globalassets/om-oss/redovisade-reguppdrag/oppen-sammanfattning-livskraft-matt-och-frisk.pdf>